

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA

X. ROČNÍK

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE MIEST A ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA SR

LEPŠÍ MESTSKÝ ŽIVOT VĎAKA KVALITNÉMU ŽIVOTNÉMU PROSTREDIU

ZÁVERY

V dňoch 1. a 2. októbra 2019 v hoteli Slovakia v Žiline sa uskutočnil už X. ročník medzinárodnej konferencie ***Životné prostredie miest a environmentálna regionalizácia SR*** s podtitulom ***Lepší mestský život vďaka kvalitnému životnému prostrediu***. Konferenciu organizovala SAŽP pod záštitou ministra životného prostredia Slovenskej republiky Lászlóa Sólymosa.

Cieľom konferencie bolo poskytnúť odporúčania a návody pre skvalitnenie mestského životného prostredia a vymeniť si skúseností so zavádzaním zaujímavých environmentálnych urbánnych nápadov a riešení do praxe.

Súčasťou konferencie bolo ocenenie miest v rámci súťaže ENVIROMESTO 2019. V odbornej časti konferencie vystúpilo 18 expertov z rôznych oblastí, zástupcov štátnej správy, samosprávy, zástupcov odbornej verejnosti, univerzít, odborných organizácií ako aj mimovládnych organizácií. Účasť na konferencii prijali aj zástupcovia z ČR

z Masarykovej univerzity v Brne, ako aj predseda Národnej siete zdravých miest ČR. Na konferenciu prišlo 124 účastníkov.

Program konferencie bol zameraný na nasledovné oblasti:

- Príhovory a oceňovanie víťazov súťaže ENVIROPRESTO 2019 v rámci štyroch súťažných oblastí:
 - A. Prechod na zelené a obehové hospodárstvo
 - B. Ochrana prírody a krajiny, zelená infraštruktúra
 - C. Ochrana ovzdušia
 - D. Adaptácia a zmierňovanie dopadov zmeny klímy
- Panelová diskusia – debata zástupcov víťazných miest o ich zrealizovaných environmentálnych aktivitách. Diskusia bola prínosná, poučná a konštruktívna, pretože zástupcovia miest hovorili o reálnych situáciách, s ktorými sa stretávajú v rámci tvorby a napĺňania environmentálnych aktivít, podujatí a projektov. Napr. E. Apfel hovoril o prírode blízkom hospodárení v mestských lesoch B. Bystrica, ako aj o zavádzaní postupov v rámci ochrany a tvorby životného prostredia (ŽP) a biodiverzity v B. Bystrici. Ján Ferenčák (primátor Kežmarku) uviedol pozitívne príklady a skúsenosti z Kežmarku ohľadom nakladania s odpadmi a prijatými opatreniami týkajúcimi sa zvyšovania kvality ŽP.
- Ochrana ovzdušia – vystúpenia odborníkov s príspevkami na tému ochrany ovzdušia (Z. Kocúnová, P. Hermann, O. Mikeš, D. Jandačka, Z. Štofková).
- Informačné systémy pre mestá a environmentálnu regionalizáciu SR – prezentovanie informačných systémov, ich významu a využitia pre samosprávy (J. Klinda, T. Mičík, E. Klemová Gregušková, M. Sláviková, M. Měrka, B. Vaculčíková).
- Význam lokálnych environmentálnych dát pre lepšie rozhodovanie samospráv – diskusia v rámci okrúhleho stola.
- Príklady dobrej praxe – vystúpenia zástupcov neziskových organizácií (Ekopolis), občanov (I. Putiška z Novák) a samospráv (MsÚ Žilina) s príkladmi dobrej praxe z oblasti biodiverzity (n.o. Ekopolis: ČOV Rakytovce), využívania pešej dopravy žiakov v meste Nováky a využívanie cyklodopravy v meste Žilina.

Súčasťou konferencie bol aj priestor pre networking (neformálne stretnutia), okrúhle stoly, ako aj exkurzia zameraná na malý okruh mesta Žilina, pričom sprievodkyňa podala informácie z hľadiska histórie mesta, architektonického a urbánneho vývoja mesta Žilina. Konferencia má pozitívnu odozvu u účastníkov, prednášajúcich, členov hodnotiacej komisie, ako aj u zástupcov miest, akademickej obce, ďalších inštitúcií (ZMOS, ÚMS, BSK).

Záver a odporúčania z konferencie:

- Zástupcovia víťazných miest konštatovali, že dosiahnutie ocenenia je výsledkom kolektívnej práce na úrovni samosprávy, ale aj v spolupráci s obyvateľmi mesta. Upozornili na potrebu koncepčnosti opatrení vo vzťahu k ŽP v dlhšom časovom horizonte. Ako príklady dobrej praxe uviedli využitie štiepky pre mulčovanie, vysadenie kvetinovej lúky, mapovanie zelene cez aplikáciu, reguláciu pešej zóny ap.
- V rámci obehového hospodárstva odporučili zamerať sa na maximálnu recykláciu odpadov a na využitie výstupov recyklácie v danom regióne. Zdôraznili, že majú zmysel opatrenia, ktoré sa robia na základe participácie s obyvateľmi mesta. Na realizáciu opatrení priaznivých k životnému prostrediu mestá využívajú vlastné zdroje, ale sa zapájajú aj do projektových výziev a využívajú aj skúsenosti z medzinárodnej spolupráce.
- Viacerí prednášajúci sa zhodli, že problémom kvality ovzdušia v mestách sú predovšetkým emisie z dopravy a lokálne zdroje vykurovania. Riešením by mali byť plány starostlivosti o kvalitu ovzdušia, zníženie hustoty premávky, osвета o environmentálne vhodnom vykurovaní a pod. Ďalšie inšpirácie možno čerpať z Mestskej agentdy pre EÚ.
- Prednášatelia z ČR (P. Hermann, O. Mikeš) vyzvali Slovensko k spolupráci v rámci témy Zdravé mestá, obce a regióny. Zdôraznili potrebu spolupráce so všetkými generáciami a čerpanie inšpirácií z fór zdravého mesta a školských fór. Takisto poukázali na dôležitosť sieťovej spolupráce a výmenu skúseností a na organizovanie školení pre mestskú samosprávu a štátnu správu.
- Prednášatelia odporučili využiť **Environmentálnu regionalizáciu SR** a informačné systémy: **Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska** a po uvedení do prevádzky aj **Informačný systém o mestskom**

Životnom prostredí na všetkých úrovniach riadenia, v samosprávach, školách, pre odborníkov, laikov; v oblasti územného plánovania, riadenia územného rozvoja, architektúry mesta, územnoplánovacej dokumentácie; cestovného ruchu a rozvoja mesta.

- Hodnotiacej komisii pre súťaž ENVIROMESTO bolo odporučené do ďalších ročníkov súťaže zaradiť v rámci hodnotiacich kritérií aj kritériá z metodiky zdravých miest.
- Z panelovej diskusie vyplynula potreba zvýšiť informovanosť o existencii informačných systémov, ktoré boli prezentované na konferencii.
- Dáta získané z verejných zdrojov by mali byť poskytnuté verejnosti zdarma.
- Účastníci konferencie odporučili, aby mestá iniciatívne naplňali údaje do Informačného systému miest o životnom prostredí po jeho spustení.
- Bolo odporučené, aby dáta do informačných systémov boli poskytované prostredníctvom Štatistického úradu SR.
- Účastníci odporučili využívať satelitné snímky pre spomínané informačné systémy.
- Účastníci odporúčajú, aby na hodnotenie kvality životného prostredia boli používané jednotné metodiky na úrovni štátu.
- Inšpiráciou z konferencie je aj vyžívať priemyselné areály pre podporu biodiverzity v meste.
- Prednášatelia prezentovali možnosti alternatívnych foriem dopravy v meste – „pešibus“ a „bike sharing“.

DISKUSIA:

ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY:

Existuje podľa vás oblasť, relevantná pre životné prostredie, ktorú by ste chceli zahrnúť do ERS ?

- Zástupcovia Bratislavského samosprávneho kraja poukázali na potrebu získavania vstupných meraní (dát), bez ktorých nie je možné získať relevantnú predstavu o stave ŽP na v danom území. Napr. vo vzťahu kvality podzemných vôd a iných zložkách ŽP v nadväznosti na zdravie obyvateľstva.

- Rešpektovanie Územného plánu Vyššieho územného celku ako zdroj podkladov, zároveň ako platnú nadradenú dokumentáciu pre zámery na obciach (sídľach). Začleniť ako zdroj vstupných dát do ERS hlavne v prípade, ak sa bude ERS precizovať na územia VÚC.
- Odznel návrh zapojiť obecné samosprávy, verejnosť do získavania dát prostredníctvom web a smart aplikácií.
- Účastníci navrhli doplniť informácie Ministerstva financií a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny.
- Navrhli začleniť do ERS informácie o finančných prostriedkoch z operačných programov. Bola podaná informácia o pripravených výstupoch prerozdelenia finančných prostriedkov z OP ŽP (2010-2015) a o možnostiach doplniť informácie z OP KŽP (2015 – 2020) po skončení programovacieho obdobia.

Vyhovuje Vám periodicita aktualizácie?

- Diskutujúci sa k danej téme vyjadrili, že termín periodicity je postačujúci, no zároveň by chceli byť informovaní o aktuálnych zmenách.

Čo vám v ňom chýba, v čom vám bol nápomocný?

- Bolo poukázané na nejednotnosť pri metodike výpočtu komunálnych odpadov a tým nemožnosť porovnať jednotlivé obce medzi sebou. Odporúča sa popísať metodiku výpočtu aj pri ostatných prvkoch.

Žilina 2.10.2019

Zapísali: Ľ. Midriaková Zaušková a T. Mičák